

ZNA Middelheim viert 5 jaar palliatieve zorg

*Humane behandeling van kanker
integreert palliatief denken van bij de diagnose.*

Persbericht

10 december 2004

Ziekenhuis
Netwerk
Antwerpen

Leopoldstraat 26
2000 Antwerpen

tel: 03/234.41.11
www.zna.be

Op zaterdag 11 december vindt in het Congrescentrum 't Elzenveld in Antwerpen een lustrumviering plaats ter gelegenheid van 5 jaar palliatieve zorg in Middelheim, sinds januari deel van ZiekenhuisNetwerk Antwerpen (ZNA).

De bezieler van een eigenzinnige en unieke visie op palliatieve zorg, Dr. Raymond Mathys, Diensthoofd Hemato-oncologie van ZNA Middelheim, brengt er hulde aan zijn team: medewerkers van de dienst medische oncologie-hematologie, de radiotherapie, het psycho-sociaal en palliatief support team evenals aan de talrijke vrijwilligers. 'Zij spannen zich dagdagelijks in om patiënten kwaliteitsvolle geneeskunde op mensenmaat te bieden in alle stadia van hun ziekte', zo stelt Dr. R. Mathys in z'n inleidende speech.

Net dit team werd zeer recent bekroond met de titel 'Designated Center of Integrated Oncology and Palliative Care', een prestigieuze internationale erkenning toegekend door de 'European Society of Medical Oncology'. ZNA Middelheim is het enige Belgische ziekenhuis dat deze erkenning mocht ontvangen. Middelheim kreeg deze titel voor haar inzet in het aanbieden van continue opleidingen, wetenschappelijk onderzoek en de wetenschappelijke onderbouwing om de kwaliteit van de zorg constant te verbeteren. En dat is geen toeval, zo bleek eens te meer tijdens de Lustrumviering.

Humane kankerbehandeling (Oncologie) integreert palliatief denken van bij de diagnose.

In tegenstelling tot andere landen, leiden Oncologie en Palliatieve Zorg in ons land nog al te vaak een apart bestaan. Het gevolg is dat de Palliatieve zorg vaak enkel een soort eindfase is waarin de ongeneeslijke patiënt belandt, nadat de Oncologie alle middelen tot genezing heeft zien falen. Geen wonder dat begrippen als 'palliatieve zorg' en 'stervensbegeleiding' in de publieke opinie dan ook vaak worden verward.

De visie van Dr. R. Mathys en z'n team staat voor kwaliteitsvolle geneeskunde op mensenmaat en integreert het palliatief (zorgend) denken dat aandacht besteedt aan de mens achter de patiënt in het gehele proces van de behandeling. 'Indien Oncologie haar humaan karakter wil behouden, moet het palliatieve er integraal deel van uitmaken,' zo benadrukt Dr. R. Mathys. Het psychosociale team van ZNA Middelheim staat dan ook klaar om patiënten en hun familie bij te staan in alle stappen van de ziekte: van bij de verwerking van de diagnosestelling, het omgaan met neveneffecten van behandelingen, de angst voor het onbekende, ...

Palliatieve zorg: een vlag die vele ladingen dekt.

Voor sommigen is palliatieve zorg synoniem met goede pijn- en symptoombestrijding. Anderen streven dan weer de algehele controle van de levenskwaliteit van de patiënt na. Dr. R. Mathys legt deze controle liever in de handen van de patiënt, 'zoniet dreigt in een aantal gevallen palliatieve zorg in palliatieve hardnekkigheid te vervallen.' In zijn concept van 'continuing care' gebaseerd op een intense betrokkenheid met de patiënt als mens, moet deze in z'n ultieme momenten de vrijheid bewaren z'n eigen weg te kunnen gaan. Dr. R. Mathys wil dan ook niet weten van de tweespalt palliatieve zorg en euthanasie en spreekt liever over 'waardig sterven'.

Palliatieve zorg bij ZNA Middelheim in de praktijk

In het verlengde van deze filosofie streeft ZNA Middelheim dan ook in eerste instantie niet de oprichting van een grote Palliatieve Eenheid na, waarin alle ongeneeslijk zieke kankerpatiënten zouden verblijven. Meer en meer patiënten worden zo lang mogelijk ambulantly geholpen en de thuisverpleging brengt waar nodig gepaste zorg. Veeleer investeert het ziekenhuis in de uitbouw van een netwerk van artsen en verzorgenden die 'palliatief denken' en m.a.w patiënten in alle stadia van hun ziekte - en de vragen die ze oproept - als mens bijstaan.

Palliatieve zorgenheid

Toch huisvest ZNA Middelheim naast een acute oncologische afdeling en een oncologisch dagcentrum ook een palliatieve zorgenheid. Deze bestaat uit zes éénpersoonskamers voorzien van de nodige luxe zoals een televisietoestel, een videorecorder, een muziekinstallatie, een badkamer met douche, lavabo en toilet.

De afdeling beschikt ook een badkamer met bubbelbad én badlift zodat ook bedlegerige patiënten kunnen genieten van een ontspannend bad.

In de huiselijk ingerichte woonkamer kunnen de patiënt en zijn familie samen genieten van een maaltijd, een verjaardag vieren of gewoon gezellig samen zijn. Een stille ruimte geeft de patiënten de kans tot rust te komen tijdens emotioneel moeilijke momenten of een gesprek te voeren met een lid van het psychosociaal team. Mogelijkheden zijn voorzien voor de overnachting van naaste familieleden.

De kwaliteit van de zorg wordt ook nagestreefd door een individuele en flexibele verzorging van de patiënten. Zo bestaat er geen strikte dagindeling. De patiënten kiezen zelf wanneer ze zorg willen ontvangen, wat en wanneer ze willen eten.

Voor deze kwaliteitsvolle zorgverlening kan Middelheim beroep doen op vrijwilligers en dit elk zo'n 6 uur per week. Zij helpen de verpleging bij de verzorging van de zieken, bieden een luisterend oor aan de patiënt en zijn bezoekers, geven extra aandacht aan patiënten en familie wanneer ze het emotioneel moeilijk hebben, gaan met de patiënt wandelen, houden de zieken gezelschap en verzorgen de huishoudelijke taken van de afdeling.

Complementaire therapieën

Buiten de alledaagse basisverzorging kunnen de patiënten van de palliatieve zorgenheid vrijwillig gebruik maken van complementaire therapieën. Deze therapieën – waarvoor het personeel een aangepaste opleiding genoot – kunnen het verblijf op de eenheid voor de patiënten zowel lichamelijk als geestelijk draaglijker maken.

- **Aromatherapie** probeert vooral het dagelijkse toilet en de wondzorg van de palliatieve patiënten een meerwaarde te geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van etherische oliën. Op de palliatieve afdeling worden deze oliën o.a. gebruikt in het bad omdat ze huidverzorgend en bij voorbeeld rustgevend zijn. Etherische oliën kunnen ook een zuiverende, bacteriële en herstellende werking hebben waardoor ze ook voor wondzorg gebruikt worden.
- Sinds september 2004 wordt aan de patiënten van de palliatieve zorgenheid ook de mogelijkheid geboden **relaxatietechnieken** aan te leren. Dit initiatief is ontstaan nadat het verpleegkundig team merkte dat vele overspannen patiënten medicamenteus niet konden geholpen worden. In verschillende individuele sessies

– die bovendien op de kamer van de patiënt plaatsvinden – wordt aangeleerd hoe pijn en angst kunnen bestreden worden door concentratie- en ademhalingstechnieken. Bedoeling is dat patiënten de technieken onder de knie krijgen om zo op de gewenste momenten tot rust te kunnen komen.

- Sinds februari 2004 beschikt Middelheim over een vernieuwd zwembad volledig uitgerust volgens de laatste VLAREM-norm. De watertemperatuur bedraagt constant 32° C, zodat patiënten hierin terecht kunnen voor relaxatieoefeningen en onderwatermassages. Ze kunnen er o.a. terug op krachten komen na een wekenlange behandeling. Het **Aquagymproject** is toegankelijk voor alle patiënten op verwijzing van de behandelende arts.
- Sinds juli 2004 kunnen patiënten – na verwijzing van een arts of na selectie door het verpleegkundig team - ook **muziektherapie** volgen. In deze sessies wordt muziek op verschillende manieren ingezet om palliatieve patiënten te helpen in hun verwerkingsproces, maar ook om symptomen te bestrijden en houvast te bieden tijdens emotioneel moeilijke momenten.

ZiekenhuisNetwerk Antwerpen (ZNA), de grootste gezondheidszorgorganisatie van België, wil toegankelijke en kwaliteitsvolle gezondheidszorg bieden voor iedere patiënt. De groep omvat 4 algemene ziekenhuizen, 7 dagcentra en 5 gespecialiseerde ziekenhuizen. ZNA stelt zo'n 6.000 mensen tewerk, waaronder 600 artsen, die dagelijks zo'n 6.000 patiënten verzorgen.

ZNA omvat:

- 4 algemene ziekenhuizen met een uitgebreid medisch aanbod in Noord, Centrum en Zuid (Jan Palfijn, Sint-Erasmus, Stuivenberg en Middelheim)
- 7 dagcentra voor daghospitalisatie, raadplegingen en medisch-technische onderzoeken (Hoge Beuken, Jan Palfijn, Koningin Paola Kinderziekenhuis, Middelheim, Sint-Elisabeth, Sint-Erasmus en Stuivenberg)
- 5 gespecialiseerde ziekenhuizen met een zorgaanbod afgestemd op specifieke patiëntengroepen als bejaarden, kinderen en psychiatrische patiënten (Hoge Beuken, Joostens, Koningin Paola Kinderziekenhuis, Psychiatrisch Ziekenhuis Stuivenberg en Sint-Elisabeth)

Voor meer informatie:

Dr. Raymond Mathys
Diensthooft Hemato-oncologie
ZNA Middelheim
Lindendreef 1
2020 Antwerpen

Tel: 03 280.35.04